

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a munkájuk során rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről szóló 2004/37/EK irányelv módosításáról

[COM(2017) 11 final – 2017/0004 (COD)]

(2017/C 288/07)

Előadó: **Marjolijn BULK**

Felkérés:	Európai Parlament, 2017.1.19. Tanács, 2017.2.16.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Közgyűlési határozat:	2017.1.24.
Illetékes szekció:	„Foglalkoztatás, szociálpolitika, uniós polgárság” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2017.5.3.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017.5.31.
Plenáris ülés száma:	526.
A szavazás eredménye (mellette/ellene/tartózkodott):	149/0/3

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli a rákkeltő anyagokról szóló irányelv felülvizsgálatára irányuló eljárás elindítását, és kész hozzájárulni ehhez a fontos vitához.

1.2 Az EGSZB sürgeti, hogy az Európai Bizottság végezzen hatásvizsgálatot a rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló irányelv (CMD) alkalmazási körének a reprodukciót károsító hatású anyagokra történő esetleges kiterjesztéséről.

1.3 Az EGSZB határozottan javasolja, hogy a rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló irányelv 2018-ra tervezett felülvizsgálata és módosításai nagyobb figyelmet fordítsanak a nőket érintő, foglalkozásból eredő rákkeltő kitétségekre.

1.4 Az EGSZB fontosnak tartja, hogy az Európai Bizottság a szociális partnerekkel, a tagállamokkal és az egyéb érdekelttel folytatott egyeztetés alapján javítsa a rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvben (CMD) szereplő kötelező foglalkozási expozíciós határérték (BOEL) elfogadására irányuló közös módszertant.

1.5 A kötelező foglalkozási expozíciós határértékeket tudományos és statisztikai tények alapján kell megállapítani, figyelembe véve különféle tényezőket, például a megvalósíthatóságot és a kitétségi szintek mérésének lehetőségeit. Németországban és Hollandiában kockázatalapú megközelítést alkalmaznak, amely megkönnyíti a kötelező foglalkozási expozíciós határértékek meghatározását a kockázati szintnek – mint a szociális kompromisszum elsődleges meghatározó tényezőjének – a figyelembevételével.

1.6 Az EGSZB szükségesnek tartja olyan programok létrehozását, melyek révén a tagállami társadalombiztosítási vagy közegészségügyi rendszerek keretében egész életen át tartó egészségügyi felügyelet javasolható minden olyan személy számára, aki munkahelyén rákkeltő anyagoknak van vagy volt kitéve.

1.7 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a munkavállalók rákkeltő anyagoktól, mutagénektől és a reprodukciót károsító hatású anyagoktól való munkahelyi védelmének javítása érdekében a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a munkahelyi felügyelőségek elegendő pénzügyi és emberi erőforrással rendelkezzenek a feladataik elvégzéséhez.

1.8 Az EGSZB támogatja az európai szociális partnerek közös álláspontját és azt javasolja, hogy a formaldehidre vonatkozóan fogadjanak el kötelező foglalkozási expozíciós határértéket.

1.9 Az EGSZB javasolja, hogy a dízelmotor-kipufogógázok jogi fogalom meghatározása során az Európai Bizottság vegye figyelembe a SCOEL dízelmotor-kipufogógázokra vonatkozó megállapításait.

2. A javaslat háttere

2.1 A rák a munkakörülményekből eredő halálesetek legfőbb oka. 2013-ban a rák becslések szerint mintegy 1 314 000 halálesetet okozott az EU-ban. Több mint 100 000 haláleset foglalkozással összefüggő rákbetegségből kifolyólag következett be. A rák az EU-ban a leggyakoribb munkavégzéssel összefüggő halálozási ok. Mintegy húszmillió uniós munkavállaló van munkája során rákkeltő anyagoknak kitéve. Egy, a Holland Állami Közegészségügyi és Környezetvédelmi Intézet által 2015-ben közzétett tanulmány⁽¹⁾ 334 milliárd euróra becsüli ezeknek a foglalkozási eredetű rákos megbetegedéseknek az éves költségét.

2.2 A munkavállalók védelmével kapcsolatos jogalkotás számos irányelvben foglalkozik a foglalkozási eredetű rákos megbetegedésekkel. Az 1989. évi keretirányelvben⁽²⁾ foglalt általános kötelezettségek valamennyi kockázatra kiterjednek és olyan általános intézkedésekről rendelkeznek, amelyeket a munkahelyen végre kell hajtani. A vegyi anyagokról szóló irányelv⁽³⁾ valamennyi veszélyes vegyi anyagra alkalmazandó. Az azbesztről szóló irányelv⁽⁴⁾ figyelembe vesz bizonyos specifikus teendőket, amelyek megtételére szükség van az azbeszt által okozott betegségek megelőzése érdekében. A szabályozás legfontosabb konkrét eleme a rákkeltő anyagokról szóló, 1990-ben elfogadott irányelv.

2.3 A rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló irányelv általános minimumkövetelményeket határoz meg. A munkáltatóknak fel kell ismerniük és fel kell mérniük a kockázatokat, és ha valóban fennállnak ilyen kockázatok, akkor meg kell előzniük az expozíciós helyzeteket. Amennyiben ez műszakilag lehetséges, az adott eljárást vagy vegyi anyagot egy nem veszélyes vagy kevésbé veszélyes eljárással vagy anyaggal kell helyettesíteni. Ha ez a helyettesítés műszakilag nem megoldható, a rákkeltő vegyi anyagokat az expozíció megelőzése érdekében a műszakilag lehetséges mértékben zárt rendszerben kell előállítani és használni. Amennyiben ez műszakilag nem lehetséges, a munkavállalók expozícióját a műszakilag lehetséges legalacsonyabb szintre kell csökkenteni.

2.4 Ezen általános minimumkövetelmények mellett az irányelv (CMD) a munkavállalók védelmét szolgáló mechanizmus szerves részeként egyes rákkeltő anyagok és mutagének tekintetében foglalkozási expozíciós határértékeket állapít meg. Az egyes vegyi anyagokra vonatkozó konkrét kötelező foglalkozási expozíciós határértékeket az irányelv (CMD) III. melléklete állapítja meg. Ez a melléklet jelenleg csak három anyagra, illetve eljárás által okozott kitétségre vonatkozóan határoz meg kötelező foglalkozási expozíciós határértékeket. Ezek a kötelező foglalkozási expozíciós határértékek csak a rákkeltő anyagoknak és mutagéneknek kitett munkavállalók szűk körére vonatkoznak.

2.5 2016-ban az Európai Bizottság bejelentette, hogy a rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló irányelvet három szakaszban felülvizsgálják. 2016 májusában elfogadott egy kezdeti javaslatot, amelyről még nem zárult le a vita az Európai Parlamentben és a Miniszterek Tanácsában. 2017 januárjában egy második javaslatot is elfogadott, és 2018-ra tervezi a harmadikat.

2.6 A rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló irányelv felülvizsgálata folyamatban van. Az első javaslat felülvizsgált két, már létező kötelező foglalkozási expozíciós határértéket és elfogadott tizenegy újat. Az Európai Parlament az Ulvskog-jelentésben⁽⁵⁾ támogatta a rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló irányelv felülvizsgálatának eljárását, és többek között kérte az irányelv hatályának a reprodukciót károsító anyagokra való kiterjesztését, hat anyagra vonatkozóan szigorúbb foglalkozási expozíciós határértékek bevezetését, továbbá egy átmeneti határérték megállapítását annak érdekében, hogy a munkaadóknak több időt biztosítsanak a végrehajtásra. Az Európai Parlament hangsúlyozta továbbá, hogy a 2004/37/EK irányelv III. melléklete 2017. és 2018. évi felülvizsgálatának ki kell terjednie az olyan anyagokra, keverékekre és folyamatokra, mint például a dízelmotorok kipufogógázai, a formaldehid, a kadmium és annak vegyületei, a berillium és annak vegyületei, a nikkel vegyületei, az arzén és annak vegyületei, valamint az akrilnitril. A politikai csoportok igen jelentős többsége támogatta az Európai Parlament által javasolt kompromisszumot.

⁽¹⁾ Holland Állami Közegészségügyi és Környezetvédelmi Intézet, *Munkavégzéssel összefüggő rákos megbetegedések az Európai Unióban: A további megelőzés mértéke, hatása és lehetőségei, 2015 (Work related cancer in the European Union: Size, impact and options for further prevention, 2015).*

⁽²⁾ A Tanács 89/391/EGK irányelve – intézkedések a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítására (HL L 183., 1989.6.29., 1. o.).

⁽³⁾ A Tanács 98/24/EK irányelve a munkájuk során vegyi anyagokkal kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók egészségének és biztonságának védelméről (HL L 131., 1998.5.5., 11. o.).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/148/EK irányelve a munkájuk során azbeszttel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről (HL L 330., 2009.12.16., 28. o.).

⁽⁵⁾ Ulvskog-jelentés.

2.7 A második javaslat fő célja öt új kötelező foglalkozási expozíciós határérték elfogadása. Bár az összetett policiklusos aromás szénhidrogének (PAH) keverékei és a használt motorolajok szerepelnek az irányelv alkalmazási körét meghatározó mellékletben, e két rákkeltő anyag vonatkozásában nem került sor határérték megállapítására. Az Európai Bizottság – saját elemzését alapul véve – úgy határozott, hogy egyelőre öt rákkeltő anyag tekintetében ⁽⁶⁾ nincs szükség lépések megtételére.

3. Általános megjegyzések

3.1 A CMD irányelv alkalmazási köre jelenleg a rákkeltő anyagokra és mutagénekre korlátozódik; fontolóra kellene venni a reprodukciót károsító anyagokra való esetleges kiterjesztést. Az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség véleménye szerint: „A foglalkozási kitettség által a férfiak és nők reprodukciós rendszerére gyakorolt hatások megnyilvánulhatnak a nemi hormonok szintjének változásában, a csökkent libidóban és nemzőképességben, a menstruációs zavarokban, a korai menopauzában, az első menstruáció késői jelentkezésében, a petefészkek rendellenes működésében, a sperma minőségének gyengülésében, valamint a csökkent férfi és női termékenységben. A toxikus anyagoknak való kitettség a fejlődő sperma és petesejt közvetlen károsodását okozhatja. Az anya terhesség alatti kitettsége megzavarhatja a magzati fejlődést [...]. A toxikus anyagoknak való kitettség a hatások széles skáláját idézheti elő, ilyen például a magzati halál, a méhen belüli fejlődés visszamaradása, a koraszülés, a veleszületett rendellenességek, a csecsemőhalál, az értelmi fejlődés zavarai és az immunológiai érzékenység megváltozása, illetve a gyermekkori rák. Az anya vegyi anyagoknak való munkahelyi kitettsége az anyatej szennyeződéséhez is vezethet. Egyes hormonhatású vegyi anyagok, az úgynevezett endokrindiszruptorok megváltoztathatják az endokrinrendszer működését, és ebből következően káros hatással lehetnek a szaporodási funkciókra, például gyenge minőségű spermát, a férfiaknál károsodott reprodukciós szövetek kialakulását, a nők esetében pedig bizonyos nőgyógyászati jellegű kóros állapotokat eredményeznek.”

3.1.1 A REACH és számos konkrét (a kozmetikai termékekre, biocidekre és növényvédő szerekre vonatkozó) jogszabály értelmében a rákkeltő anyagokat, a mutagéneket és a reprodukciót károsító anyagokat a különös aggodalomra okot adó anyagok gyűjtőcsoportjában kezelik. Ezek olyan közös jellemzőkkel bírnak, amelyek között szerepel súlyos egészségkárosító hatásuk, a kockázat észlelésének nehézsége (mivel a kitettség következményei gyakran hosszú lappangási időt követően jelennek meg), a kockázatkezelés nehézségei és a „kockéltással” kapcsolatos problémák, azaz két vagy több különböző anyagnak, illetve eljárásnak való kitettség. Több tagállam nemzeti jogalkotása ilyen megközelítést fogadott el a szociális partnerek országos szintű támogatásával. Az EGSZB sürgeti, hogy az Európai Bizottság végezzen hatásvizsgálatot a rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló irányelv alkalmazási körének a reprodukciót károsító hatású anyagokra való lehetséges kiterjesztéséről.

3.2 A munkavégzéssel összefüggő rákos megbetegedések elleni EU-stratégiának nagyobb figyelmet kell fordítania a nőkre.

3.2.1 A kitettség formája és a rák kialakulásának helye a férfiak és a nők esetében eltérő lehet. A mellrák például a férfiak esetében igen ritka betegség, míg a nők körében a leggyakoribb rákos megbetegedés. A foglalkozási kitettségi formák széles skálája járulhat hozzá a mellrák kialakulásához.

3.2.2 Az EGSZB határozottan sürgeti az Európai Bizottságot, hogy rendszerezettebben tekintse át a nőket érintő, foglalkozásból eredő rákkeltő kitettségek kérdését az irányelv felülvizsgálata és a 2018-ra tervezett módosítások során. Számos olyan foglalkozás van, amelyben jellemzően nők a foglalkoztatottak (egészségügy, takarítás, fodrászat stb.), és olyan rákkeltő anyagoknak való kitettséggel járnak, amelyek nem kapnak figyelmet. Kritériumokat kell meghatározni a bizonyos ráktípusokhoz hozzájáruló endokrindiszruptorok azonosításához és osztályozásához. A citosztatikus termékeknek (azaz kemoterápiás anyagoknak) az egészségügyi szakmákban való felhasználása terén meg kell erősíteni a megelőzést. Az ionizáló sugárzás fajtái ugyan nem képezik e vélemény tárgyát, az EGSZB nyomatékosan sürgeti más irányelvek megerősítését is, különös tekintettel a 2013/59/Euratom irányelvre.

3.3 Az érdekelték körében széles körű egyetértés van a kötelező foglalkozási expozíciós határértékek szerepe és jelentősége tekintetében. A kötelező foglalkozási expozíciós határértékek nagy jelentőségűek, mivel segítik a kockázat csökkentését még akkor is, ha biztonságos szintű kitettség nem létezik. Ezeket megfelelő szinten kell megállapítani, a tudományos bizonyítékok és a megvalósíthatósági szempontok figyelembevételével.

3.3.1 Az EU-ban azonban nem létezik egységes módszertan a kötelező foglalkozási expozíciós határértékek kiszámítására. Az Európai Bizottság ezt jelenleg „eseti alapon” kezeli. Az átláthatóságon és a következetességen sokat lehet még javítani. Egyes kötelező foglalkozási expozíciós határértékek megfelelőek, míg mások nem biztosítanak elegendő védelmet. Az EGSZB úgy véli, hogy amennyiben emberletről és emberi egészségről van szó, a törekvéseknek a kihívás mértékéhez kell igazodniuk.

⁽⁶⁾ Berillium és szervetlen berilliumvegyületek, hexaklórbenzol (HCB), a dízelmotor kipufogógáza (DEE), gumifeldolgozási por és füst (RPDF), valamint 4,4'-metilén-bisz (2-klór-anilin) (MOCA).

3.3.2 Egy másik tényező az, hogy a tagállamok különféle megközelítéseket követnek. Némelyek több mint száz rákkeltő anyag és mutagén vonatkozásában állapítottak meg kötelező foglalkozási expozíciós határértéket, mások pedig tíznél kevesebb tekintetében. E kötelező foglalkozási expozíciós határértékek szintje országonként eltérő. Ez a helyzet nehézséget jelent az olyan cégek számára, amelyek több országban működnek és ezekben más-más normákkal találkoznak, és esetenként tisztességtelen versenyhez is vezethet.

3.3.3 Az EGSZB fontosnak tartja ezért, hogy az Európai Bizottság határozzon meg egy módszertant a kötelező foglalkozási expozíciós határértékek elfogadására a rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló irányelvben. Egy ilyen eljáráshoz a szociális partnerekkel, a tagállamokkal és egyéb érdekelttel, többek között nem kormányzati szervezetekkel folytatott széles körű konzultációra van szükség. A nemzeti tapasztalatok segítenek a bevált gyakorlatok meghatározásában. Az EGSZB szerint elsősorban két elemet szükséges figyelembe venni:

3.3.3.1 Elsősorban a kötelező foglalkozási expozíciós határértékek következetes voltát, az olyan helyzetek elkerülése érdekében, hogy bizonyos anyagoknak kitett munkavállalók esetében sokkal nagyobb legyen a rák kockázata, mint más anyagoknak kitett munkavállalók esetében. Németországban és Hollandiában a szociális partnerek támogatják a kockázatalapú megközelítést. Ez megkönnyíti a kötelező foglalkozási expozíciós határértékek meghatározását a kockázati szintnek – mint a szociális kompromisszum elsődleges meghatározó tényezőjének – a figyelembevételével.

3.3.3.2 Másodszorban a kötelező foglalkozási expozíciós határértékeket tudományos tények alapján kell megállapítani. Különböző tényezőket kell figyelembe venniük, így például a megvalósíthatóságot és a kitétségi szintek mérésének lehetőségeit. Annak érdekében, hogy a munkáltatók segítséget kapjanak a megelőző intézkedések fontossági sorrendjének meghatározásához, a határértékeknek kifejezetten utalniuk kell a kitétségi szinttel kapcsolatos kockázati szintre.

3.4 A legtöbb esetben hosszú lappangási időszak van a kitétség és a rákos megbetegedés között. Az EGSZB szükségesnek tartja ezért, hogy a kitett vagy a kitétség kockázata által érintett munkavállalók védelemben részesüljenek azáltal, hogy a társadalombiztosítási vagy nemzeti egészségügyi rendszer keretében létrehozott, élethosszig tartó egészségügyi felügyeletet biztosítunk minden kitett munkavállaló számára.

3.5 Az EGSZB azt javasolja, hogy több erőfeszítés összpontosuljon a tudományos és statisztikai tanulmányok területére. A foglalkozási eredetű rákos megbetegedést kiválthatja a stressz, munkaszervezési tényezők, például a váltott műszakban történő munkavégzés stb. is. Nagyobb figyelmet és finanszírozást kellene biztosítani a különböző tényezők – vegyszerek és biológiai vagy fizikai tényezők; vegyszerek és munkaszervezési tényezők stb. – együttesének való kitétség következményeire és esetleges szinergiáira irányuló kutatásnak.

3.6 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a munkavállalóknak a rákkeltő anyagoktól, mutagénektől és a reprodukciót károsító hatású anyagoktól való munkahelyi védelme területén az egyik legfontosabb feladat az, hogy megerősítsék a rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló irányelv végrehajtásának és alkalmazásának ellenőrzését. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a munkaügyi felügyelőségek elegendő pénzügyi és emberi erőforrással rendelkezzenek a feladataik elvégzéséhez, és eközben segítsék a cégeket és különösen a kis- és középvállalkozásokat abban, hogy megfeleljenek ezeknek az új rendelkezéseknek. Fokozniuk kell az együttműködést Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökséggel, amely különféle olyan eszközöket dolgozott ki, melyek javíthatják a munkahelyi megelőzés minőségét. Az egyik eszköz az online interaktív kockázatelemzés (OIRA) internetes alapú platformja, amely ágazati kockázatelemzési eszközök létrehozását teszi lehetővé bármely nyelven, egyszerű és szabványosított módon.

4. Részletes megjegyzések

4.1 A rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló irányelvre irányuló második javaslatot öt további rákkeltő anyag vonatkozásában vezet be kötelező foglalkozási expozíciós határértéket.

4.1.1 Az *epiklórhidrin (ECH)* küszöbérték nélküli rákkeltő anyag. A kitett munkavállalók száma az EU-ban 43 813. Az Európai Bizottság $1,9 \text{ mg/m}^3$ kötelező foglalkozási expozíciós határértéket javasol. Tizenöt tagállamnak kell bevezetnie (7) a foglalkozási expozíciós határértéket, vagy $1,9 \text{ mg/m}^3$ -re csökkentve kell aktualizálnia (8) azt. Becslések szerint a kitett munkavállalók mintegy 69 %-a dolgozik a szóban forgó tizenöt tagállamban, és ebből kifolyólag ők fokozott mértékű jogvédelmet élveznének e kötelező foglalkozási expozíciós határérték bevezetésének eredményeként. Az EGSZB véleménye szerint a javasolt kötelező foglalkozási expozíciós határérték hozzájárulna a munkavégzéssel összefüggő rákos megbetegedések jelentette teher csökkentéséhez.

4.1.2 Az *etilén-dibromid (EDB)* küszöbérték nélküli genotoxikus karcinogén. Becslések szerint kevesebb mint 8 000 uniós munkavállaló dolgozik 1,2-dibrom-etánnak való potenciális kitétségben. Az Európai Bizottság $0,8 \text{ mg/m}^3$ ($0,1 \text{ ppm}$) kötelező foglalkozási expozíciós határértéket javasol. Húsz tagállamnak kell bevezetnie (11) az expozíciós határértéket, vagy $0,8 \text{ mg/m}^3$ -re csökkentve aktualizálnia (9) kell azt. Becslések szerint a kitett munkavállalók mintegy 81 %-a dolgozik a szóban forgó húsz tagállamban, és ebből kifolyólag ők fokozott mértékű jogvédelmet élveznének e kötelező foglalkozási expozíciós határérték bevezetésének eredményeként. A vállalatok (köztük a mikro- és kisvállalkozások) számára felmerülő többletköltségek várhatóan igen alacsonyak lesznek. Az EGSZB véleménye szerint a javasolt kötelező foglalkozási expozíciós határérték hozzájárulna a munkavégzéssel összefüggő rákos megbetegedések jelentette teher csökkentéséhez.

4.1.3 Az *etilén-diklorid (EDC)* a CLP-rendeletben meghatározott 1B. kategóriába besorolt rákkeltő anyag. Európában kevesebb mint 3 000 munkavállaló van potenciálisan kitétségi helyzetben. ⁽⁷⁾ Az Európai Bizottság 8,2 mg/m³ vagy 2 ppm kötelező foglalkozási expozíciós határértéket javasol. Huszonhárom tagállamnak kell bevezetnie (5) a kötelező foglalkozási expozíciós határértéket, vagy 2 ppm-re csökkentve aktualizálnia (18) kell azt, így várhatóan fokozott mértékű jogvédelmet élvezhet a kített munkavállalók jelentős csoportja. Az EGSZB véleménye szerint a javasolt kötelező foglalkozási expozíciós határérték hozzájárulna a munkavégzéssel összefüggő rákos megbetegedések jelentette teher csökkentéséhez.

4.1.4 A *4,4'-metilén-dianilin (MDA)* genotoxikus karcinogén. Becslések szerint a vegyiparban mintegy 70–140 ember van kitéve levegőben szálló MDA-nak. A bőrön keresztüli expozíció által érintett munkavállalók száma jelentősen nagyobb, 390 000 és 3,9 millió közöttire becsülhető ⁽⁸⁾. Az Európai Bizottság 0,08 mg/m³ kötelező foglalkozási expozíciós határértéket javasol. Huszonhárom tagállamnak kell bevezetnie (12) a foglalkozási expozíciós határértéket, vagy 0,08 mg/m³-re csökkentve aktualizálnia (11) azt. Az EGSZB véleménye szerint a javasolt kötelező foglalkozási expozíciós határérték hozzájárulna a munkavégzéssel összefüggő rákos megbetegedések jelentette teher csökkentéséhez.

4.1.5 A *triklór-etilén (TCE)* a Nemzetközi Rákkutatási Ügynökség (a továbbiakban: IARC) által a 2A. csoportba besorolt rákkeltő anyag, és az 1B. kategóriába tartozik az EU-ban a CLP-rendelet értelmében. A becslések szerint az EU-ban mintegy 74 000 munkavállaló lehet potenciálisan kitéve a triklór-etilénnek. Az Európai Bizottság a 10 ppm vagy 54,7 mg/m³ kötelező foglalkozási expozíciós határérték és egy rövid távú, 30 ppm vagy 164,1 mg/m³ expozíciós határérték kombinációjára tesz javaslatot. A huszonkét tagállamból, amelyek már rendelkeznek nemzeti, kötelező foglalkozási expozíciós határértékkel a triklór-etilén vonatkozásában, tizenhat rövid távú expozíciós határértéket is elfogadott. Tizenhét tagállamnak kell bevezetnie (6) a kötelező foglalkozási expozíciós határértéket, vagy 54,7 mg/m³-re (10 ppm) csökkentve aktualizálnia (11) azt. Becslések szerint a kített munkavállalók mintegy 74 %-a dolgozik a szóban forgó tizenhét tagállamban, és ebből kifolyólag ők fokozott mértékű jogvédelmet élveznének a foglalkozási expozíciós határérték bevezetésének eredményeként. Az EGSZB megjegyzi, hogy számos tagállamban alacsonyabb kötelező foglalkozási expozíciós határértéket vezettek be a triklór-etilénre vonatkozóan, és azt a munkáltatói szervezetek és a szakszervezetek is támogatják. Uniós szinten alacsonyabb kötelező foglalkozási expozíciós határértéket kell tervezni a munkavégzéssel összefüggő rákos megbetegedések jelentette teher csökkentése érdekében.

4.2 Bár az összetett *policiklusos aromás szénhidrogének (PAH)* keverékei és a használt motorolajok szerepelnek az irányelv alkalmazási körét meghatározó mellékletben, e két rákkeltő anyag vonatkozásában nem került sor határérték megállapítására.

4.2.1 Az indikátorként benzo[a]pirént tartalmazó *összetett policiklusos aromás szénhidrogén (PAH) keverékek*. A policiklusos aromás szénhidrogének a szerves vegyületek nagy csoportját alkotják. Az EGSZB véleménye szerint a javasolt intézkedés hozzájárulna a munkavégzéssel összefüggő rákos megbetegedések jelentette teher csökkentéséhez.

4.2.2 *Motorolajként elhasználódott ásványolajok*. A motorolajként elhasználódott ásványolajoknak való expozíció bőrrákokot okozhat. A foglalkozási expozíció által érintett munkavállalók száma mintegy 1 millió, őket leginkább gépjárművek karbantartása és javítása területén foglalkoztatják. Az EGSZB véleménye szerint a javasolt intézkedés hozzájárulna a munkavégzéssel összefüggő rákos megbetegedések jelentette teher csökkentéséhez.

5. A javaslatba felveendő további anyagok és folyamatok

5.1 *Formaldehid (FA)*. Az Európai Bizottság nem javasolt kötelező foglalkozási expozíciós határértéket a formaldehid (FA) vonatkozásában. Az IARC 2009-ben azt a megállapítást tette, hogy elegendő bizonyíték áll rendelkezésre a formaldehid és a mieloid leukémia közötti ok-okozati összefüggés megállapítására. A formaldehidre vonatkozóan rendelkezésre álló információ elegendő egy nyolcórás idővel súlyozott átlagnak megfelelő referencia-időre vonatkoztatott, egészségalapú foglalkozási expozíciós határérték és egy rövid távú expozíciós határérték származtatásához. A rendelkezésre álló adatok alapján a SCOEL 0,3 ppm foglalkozási expozíciós határértéket állapít meg (nyolc órás idővel súlyozott átlagnak megfelelő referencia-időre vonatkoztatva) 0,6 ppm rövid távú expozíciós határértékkel. Ezt követően a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi tanácsadó bizottság is úgy határozott, hogy ezt a határértéket javasolja az Európai Bizottságnak. Az európai szociális partnerek 2016-ban arra kérték az Európai Bizottságot, hogy a SCOEL által javasolt egészségalapú értékeket foglalják bele az erre a vegyi anyagra ⁽⁹⁾ vonatkozó kötelező foglalkozási expozíciós határértékek körébe. Az EGSZB támogatja ezt a közös álláspontot és úgy véli, hogy kötelező foglalkozási expozíciós határérték elfogadása szükséges.

⁽⁷⁾ 2009-es adat.

⁽⁸⁾ Institute of Medicine (IOM, 2016-tól HDM néven), P937/9 kutatási projekt a 4,4'-metilén-dianilin tárgyában, 2011. május.

⁽⁹⁾ Az EPF (alkalmazottak segélyalapja), az ETUC (az Európai Szakszervezetek Szövetsége), az EAMA (Európai Gépjárműgyártók Szövetsége), az ETRMA (Európai Gumiabroncs- és Gumigyártók Szövetsége), a Formacareés az EPRA (szabályozó hatóságok európai platformja) arra irányuló kérelme, hogy a formaldehidet foglalják a rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló 2004/37/EK irányelv III. mellékletébe, 2016. július 15.

5.2 *Dízelmotor-kipufogógáz (DEE)*. 2012-ben a Nemzetközi Rákkutató Ügynökség (IARC) valamennyi dízelmotor-kipufogógázt az 1. osztályú rákkeltő anyagok közé sorolta (emberre igazoltan rákkeltő hatású anyag). Az Európai Bizottság szerint az Európai Unióban több mint hárommillió munkavállaló van kitéve munkája során dízelmotorkipufogógáz-kibocsátásnak. A pályájuk legalább egy része során ilyen gázoknak kitétt munkavállalók száma 2010-ben tizenkétmillió volt; ez a számadat 2060-ra várhatóan húszmillióra nő. Az Európai Bizottság hatásvizsgálata megállapítja, hogy a munkavégzés során a dízelmotor-kipufogógáznak való expozíciót tiltó jogszabály hiánya az EU-ban 230 000 halálesethez vezet 2010 és 2069 között.

5.2.1 Az Európai Bizottság által megfogalmazott legfőbb érv amellett, hogy kihagyják a dízelmotor-kipufogógázt a rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló irányelv I. és III. mellékletéből, az, hogy nehéz lenne olyan jogi fogalom meghatározást találni, amelynek révén különbséget lehet tenni új és régi motorok között. Az EGSZB véleménye szerint a rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatokról szóló irányelv célja nem az, hogy a motorokra vonatkozóan műszaki normákat állapítson meg, hanem az, hogy létrehozza a dízelmotor-kipufogógáz jogi fogalom meghatározását a tudományos bizonyítékok és az IARC értékelése alapján rákkeltő folyamatként. A munkahelyen a munkavállalók különféle kitétségi normáknak megfelelő motorokból származó dízelmotor-kipufogógáznak lehetnek kitéve. A kitétség jellemzésében egyéb tényezők is fontos szerepet játszanak: égési hőmérsékletek és a motorok karbantartása és tisztítása. Olyan kötelező foglalkozási expozíciós határértéket kell meghatározni, amely tekintettel van az elemi szén levegőbeni koncentrációjára. Az EGSZB véleménye szerint figyelembe kell venni a SCOEL alábbi megállapítását: „Annak ellenére, hogy a toxikológiai adatok egy küszöbértéket igazolnak (esetleg 0,02 mg DEP/m³ vagy annál alacsonyabb, 0,015 mg EC/m³-nek megfelelő), az epidemiológiai adatok a rákos megbetegedés jelentős mértékű kockázatát mutatják már ezeknek a kitétségi szinteknek a megvalósulásakor és azok alatt is. Egy olyan foglalkozási expozíciós határérték tehát, amely megfelelő mértékben védené a munkavállalókat, a jelenleg rendelkezésre álló adatok és elemzés alapján nem állapítható meg. Mindezek ellenére további toxikológiai és humánepidemiológiai adatok gyűjtésére és értékelésére kerül sor.”⁽¹⁰⁾

Kelt Brüsszelben, 2017. május 31-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

⁽¹⁰⁾ 403. számú SCOEL-vélemény, 2016.